

BIJLAGEN

Wel de winst, niet de zeggenschap

Patrick Strauven
9 januari 2018, Tilburg

Inhoudsopgave bijlagen

Bijlage 1: Beschrijving feitencomplex en conclusie A-G van uitspraak HR 16 december 2011	3
Bijlage 2: Logboek ontwikkeling en analyse enquête	5
Bijlage 3: Concept vragenlijst	10
Bijlage 4: Enquête	11
Bijlage 5: Onderzoeksresultaten enquête	19
Bijlage 6: Analyse onderzoeksresultaten van de mate van bekendheid	33
Bijlage 7: Beslisboom	41
Bijlage 8: Toelichting op de beslisboom	42

Bijlage 1: Beschrijving feitencomplex en conclusie A-G van uitspraak HR 16 december 2011

In deze zaak worden twee zaken (BNB 2012/80 en BNB 2012/81) behandeld. In beide zaken is de kern hetzelfde, maar verschilt het feitencomplex. Het feitencomplex van beide zaken zal hieronder kort worden beschreven.

Feiten BNB 2012/80

In BNB 2012/80 gaat het om een belanghebbende die aandeelhouder was in een bv die gewone aandelen kende (aandelen A) en converteerbare niet-cumulatief preferente aandelen (aandelen B). Zijn belang in het geplaatste kapitaal van de aandelen A bedroeg afgerond 7.3% en zijn belang in het geplaatste kapitaal van de aandelen B bedroeg afgerond 1,8%. Zijn belang in het totaal geplaatste aandelenkapitaal van de bv bedroeg afgerond 4,1%. De belanghebbende vervreemdt zijn aandelen in de bv. De aandelen verschillen van elkaar ten aanzien van de zeggenschapsrechten voor bepaalde besluiten, verjaring van de dividendvordering en de preferentie ten aanzien van het liquidatiesaldo. In deze zaak gaat het om zowel de verschillen van niet-vermogensrechtelijke aard als van vermogensrechtelijke aard.

Feiten BNB 2012/81

In BNB 2012/81 gaat het om een belanghebbende die in 1999 aandelen heeft verworven in een bv. De belanghebbende heeft in 2001 zijn aandelen vervreemd en daarbij een voordeel behaald. De bv heeft, naast heeft naast cumulatief preferente aandelen ook gewone aandelen (125.000 aandelen A en 75.000 aandelen B). De nominale waarde van de aandelen A bedraagt 1,- gulden en die van de aandelen B bedraagt 0.25 gulden. De uitgiftekoers van zowel aandelen A als van de aandelen B bedroeg 5,- gulden, zodat per aandeel A een agio is gestort van 4,- gulden en per aandeel B een agio van 4,75 gulden. Voorts geven de aandelen A recht op vier stemmen per aandeel en geven de aandelen B recht op één stem per aandeel. Het aandelenbezit van de belanghebbende bedroeg 5,2% van het geplaatste kapitaal van de aandelen A en 3,25% van het totaal geplaatste aandelenkapitaal. In deze zaak gaat het om alleen een verschil van niet-vermogensrechtelijke aard.

Geschil

Het gaat in beide zaken om de vraag of er sprake is van een soort-AB bij vervreemding van aandelen die minder dan 5% van het totale geplaatste kapitaal vertegenwoordigen.

Oordeel Hoge Raad

De Hoge Raad oordeelt dat er sprake is van een aparte soort aandelen indien de aan het aandeel verbonden rechten ongelijk zijn aan die van andere aandelen in de vennootschap. Deze ongelijkheid moet betrekking hebben op een bijzondere gerechtigdheid tot een vermogensbestanddeel of reserve van de vennootschap (zoals het geval is bij letteraandelen met een eigen dividenduitkering), of op een verschil met betrekking tot de besluitvorming omtrent uitkeringen van winst of vermogen van de vennootschap. Laatstgenoemde verschil is niet van dezelfde orde als de in artikel 4.7 lid 2 Wet Inkomstenbelasting bedoelde verschillen. Volgens de Hoge Raad heeft de wetgever de uitzonderingen genoemd in lid 2, bewust beperkt tot de in het artikel genoemde situaties. De uitzondering geldt niet voor alle verschillen in stemrecht. Er is dus sprake van een limitatieve opsomming in artikel 4.7 lid 2 Wet Inkomstenbelasting.

In BNB 2012/80 en BNB 2012/81 beslist de Hoge Raad dat de in de aandelen A en de aandelen B belichaamde rechten, verschillen wat betreft het stemrecht over de vaststelling of uitbetaling van dividenden en andere zaken die de vermogenspositie van de bv rechtstreeks raken. Die verschillen zijn niet van dezelfde orde als de bijzondere rechten zoals genoemd in

artikel 4.7 lid 2 Wet Inkomstenbelasting. Aandelen A en aandelen B kunnen dus niet worden aangemerkt als aandelen van dezelfde soort in de zin van artikel 4.7 lid 2 Wet Inkomstenbelasting.

Conclusie A-G Van Ballegooijen

A-G Van Ballegooijen werpt in r.o. 8.5 van BNB 2012/81 de vraag op of de wetgever met de in de uitzondering van artikel 4.7 lid 2 Wet Inkomstenbelasting gegeven (niet-vermogensrechtelijke) aanspraken/rechten een limitatieve opsomming heeft willen geven, of dat de uitzondering zich breder trekt, namelijk tot alle niet-vermogensrechtelijke aanspraken. Volgens Van Ballegooijen laat de tekst van artikel 4.7 lid 2 Wet Inkomstenbelasting duidelijk de mogelijkheid open dat de andere niet genoemde, maar overigens vergelijkbare (niet-vermogensrechtelijke) aanspraken/rechten, delen in de uitzondering en aldus worden beschouwd te worden tot één soort.

Bijlage 2: Logboek ontwikkeling en analyse enquête

In deze bijlage wordt omschreven hoe de enquête tot stand is gekomen en hoe deze is afgenomen aan de hand van een logboek dat gedurende de periode is bijgehouden.

Daarnaast is dit logboek bijgehouden op het moment van analyseren van de onderzoeksresultaten. De knelpunten die tijdens dit proces naar voren zijn gekomen, zijn in dit logboek opgenomen.

Ontwikkeling van de enquête

2 oktober 2017: Heden is de start voor het kwantitatieve onderzoek. Er zijn meerdere mogelijkheden om het onderwerp in de praktijk te onderzoeken. In eerste instantie werd gedacht aan het idee om directeuren van een bv te benaderen en te ondervragen over het onderwerp. Het knelpunt hiermee is dat het onmogelijk is om door alle bedrijven aan te schrijven en te hopen dat diegene die met dit onderwerp te maken hebben reageren. Het tweede knelpunt is dat ook de wijze van advisering binnen Flynth in kaart gebracht moest worden. Het is niet logisch en haalbaar om twee vragenlijsten te maken en af te nemen.

De keuze is mede hierdoor gevallen op een enquête onder een select groepje werknemers (juristen en fiscalisten) van Flynth. Door de juiste vragen te stellen, kan deze enquête bijdragen aan het beantwoorden van de centrale vraag. De enquête zal verstuurd worden naar 27 werknemers van Flynth. Om ervoor te zorgen dat de resultaten van de enquête representatief zijn is de eis gesteld dat minimaal 75% de enquête dient in te vullen. Dit komt neer op 21 respondenten. Alle respondenten houden zich onder meer bezig met het ondernemingsrecht.

3 oktober 2017: Tijdens het opstellen van de vragenlijst doet zich direct een probleem voor. De bedoeling is om werknemers met een verschillende achtergrond mee te laten doen aan de enquête. Denk hierbij aan verschillende standplaatsen, maar ook verschillende functies en opleidingen. Daarnaast is het belangrijk dat de enquête zo min mogelijk tijd in beslag gaat nemen. Dit laatste om de respondenten niet vooraf af te schrikken. Daarnaast moet er zorg worden gedragen voor het feit dat er een beperking is in de wijze van beantwoording. Dit is mogelijkheid door een vragenlijst die zoveel mogelijk gesloten vragen bevat.

De bedoeling is om de vragenlijst in thema's in te delen, zodat deze overzichtelijk in te vullen is. De thema's zijn:

- gegevens werknemer;
- bekendheid met het onderwerp;
- de wijze van advisering;
- een afronding.

De conceptvragenlijst bestaat uit 16 vragen die wisselend open en gesloten zijn. De conceptvragenlijst is toegevoegd als bijlage 3. De gesloten vragen moeten zich beperken tot een selectie aan antwoorden, dit om een te grote variatie aan antwoorden tegen te gaan. Wel is er de mogelijkheid om in een leeg veld een eigen antwoord te schrijven, dit om de enquête niet teveel te sturen. Tot slot gaat de enquête maar tot vijf jaar terug. De bedoeling is om inzicht te krijgen wat er is gebeurd met de wijze van advisering op het moment dat de stemrechtloze aandelen in het leven zijn geroepen. Als de respondenten dit niet doorhebben, dan zal certificering naar alle waarschijnlijkheid veel vaker voorkomen. Dit omdat certificering al jaren gebruikt wordt en stemrechtloze aandelen slechts vijf jaar.

6 oktober 2017: De afgelopen dagen zijn gebruikt om de vragen en antwoorden dusdanig in te richten dat de resultaten overzichtelijk en goed te verwerken kunnen worden. Nu dit knelpunt is verholpen kon het volgende knelpunt worden aangepakt: 'de anonimiteit'.

Aangezien een aantal vragen over de wijze van advisering en de bekendheid met het onderwerp gaan, is het niet handig dat de respondenten met naam en toenaam de enquête invullen. Dit is ook gekozen zodat de respondenten later niet aan de hand van hun resultaten aangesproken kunnen worden op hun functioneren. Flynth is een landelijk bedrijf waarin de respondenten over heel Nederland verspreid werken. Dit ontnemt de mogelijkheid om de respondenten persoonlijk de vragenlijst voor te leggen. De enquête moet dus digitaal. Dit is mogelijk via de mail, aangezien de mailadressen van alle collega's bij mij bekend zijn.

De oplossing is gevonden door de enquête in een onlineprogramma te maken en een link te verzenden naar de respondenten. De keuze is gevallen op www.enquetesmaken.com. Op deze website is de enquête ontwikkeld en bestond tevens de mogelijkheid om de enquête anoniem af te nemen. Mijn afstudeermentor heeft nogmaals kritisch naar de enquête gekeken en heeft vooral gelet op de wijze van beantwoording. Het risico bestaat dat antwoorden uiteen lopen, waardoor een conclusie trekken onmogelijk wordt.

Deze website gaf nog een groot voordeel, namelijk dat de enquêtelink naar eigen wens kan worden ingericht. De keuze is gevallen op:

<https://www.enquetesmaken.com/s/AfstudeeronderzoekFlynth>. Op deze wijze is het voor de respondenten duidelijk dat de enquête gebruikt gaat worden voor een afstudeeronderzoek.

17 oktober 2017: De afgelopen dagen zijn besteed aan het opmaken en opstellen van de online enquête. Er moest goed nagedacht worden over de wijze waarop de vragen gesteld worden, zodat de antwoorden niet te ver uiteen lopen. Daarnaast is de concept enquête online gezet en voor het eerst afgenomen door een fiscalist. Nadat de enquête was ingevuld heb ik de feedback ontvangen. Als eerste werd opgemerkt dat niet alle vragen even vloeiend lopen en dat op die manier sommige vragen niet duidelijk kunnen zijn voor de respondenten. Hierop is de zinsbouw van de vraagstelling aangepast. Als tweede opmerking kwam dat bij vraag 4: *'In welke mate bent u bekend met het civielrechtelijke aspecten van certificeren van aandelen?'* het antwoord rechtsverhouding niet duidelijk is wat daar bedoeld werd. Hierop is het antwoord aangepast in rechtsverhouding tussen de partijen. Hierdoor is het voor de respondent duidelijker geworden wat er met de rechtsverhoudingen bedoeld wordt.

Na de aanpassingen is de enquête nogmaals kritisch doorgenomen. Dit was maar goed ook, het bleek namelijk dat een aantal belangrijke vragen niet gesteld worden. Het gaat dan onder meer om het motief om de zeggenschap van het economisch belang te scheiden en welke soort bv's het dan gaat. Deze vragen zijn alsnog toegevoegd.

18 oktober 2017: Zoals hierboven genoemd wordt de enquête afgenomen onder een select groepje werknemers. Het is overbodig om de enquête te laten afnemen door alle 1.600 werknemers van Flynth. Zeker gezien het feit dat er maar een paar mensen zich bezig houden met dit onderwerp. Hierop moest een kandidatenlijst worden gemaakt waarop deelnemers komen te staan kennis hebben over het onderwerp, dan wel er advies over hebben gegeven. Mede dankzij de inspanning en de kennis van mijn afstudeermentor is er een lijst ontstaan met 27 deelnemers.

Na het opstellen van deze lijst is de maillijst ontstaan met daarin alle deelnemers. In het begeleidend schrijven moest duidelijk worden dat de enquête niet te veel tijd in beslag zal nemen en dat de enquête volledig anoniem is. Het is de bedoeling dat binnen een week genoeg respondenten de enquête hebben ingevuld, zodat tijdig begonnen kan worden met het verwerken van de resultaten en het trekken van de conclusies. Het termijn van een week leek redelijk om genoeg respondenten te krijgen.

26 oktober 2017: Tot op heden hebben nog niet genoeg respondenten de enquête ingevuld. Slechts 63%. Hierop is een nieuw verzoek verzonden om voor 3 november 2017 de enquête alsnog in te vullen. Vanaf 7 november moet de start gemaakt worden met het verwerken van de resultaten en het trekken van de conclusies. Deze deadline is er om niet in tijdnood te komen. Het termijn van een week blijkt in de praktijk te krap. Hierdoor is de planning noodgedwongen aangepast en worden de deelnemers langer in de gelegenheid gesteld om de enquête (alsnog) in te vullen.

Uit veel (automatische) reacties op mijn mail blijken ook veel deelnemers op vakantie te zijn of het op dit moment simpelweg te druk hebben. Er dient rekening gehouden te worden met het feit dat de deelnemers nog langer de tijd nodig hebben dan voorgestelde twee weken om de enquête in te vullen.

3 november 2017: Heden is wederom een verzoek verzonden naar alle deelnemers om de enquête in te vullen. Het minimum van 75% dient gehaald te worden voor representatieve resultaten. Om dit percentage te halen dienen nog twee deelnemers de enquête in te vullen. De hoop is dat er na het weekend begonnen kan worden met het analyseren van de resultaten. De deelnemers hebben dan ook genoeg tijd gehad om te reageren.

Analyseren van de enquête

6 november 2017: Heden is de 75% gehaald. Dat komt erop neer op 21 van de 27 deelnemers die de enquête hebben ingevuld. Zoals als eerder is aangegeven is dit aantal vastgesteld om ervoor te zorgen dat de resultaten representatief zijn. Het is nu zaak om de resultaten te analyseren en te kijken of de 'praktijk' overeenkomt met de 'theorie'. De enquête is dan ook op 'gesloten' gezet, hierdoor is de link niet meer te gebruiken. Deelnemers die de enquête nog niet hadden ingevuld kunnen vanaf heden de resultaten, zoals gepresenteerd, niet meer beïnvloeden of veranderen.

Heden zijn zowel de collectieve als de individuele resultaten opgeslagen. Aangezien de enquête anoniem is afgenomen heeft iedere respondent een cijfer gekregen van 1 t/m 21. Deze keuze is gemaakt om zo achteraf, nadat de resultaten van de enquête niet meer online beschikbaar zijn, ook andere vergelijkingen te kunnen trekken.

Allereerst is de keuze gemaakt om de achtergrond van de respondenten te analyseren. Dit om te laten erachter te komen wie de enquête heeft ingevuld. Er is gekozen om te kijken naar de functieomschrijving en de regio. Deze keuze is gemaakt om te laten zien op welk vakgebied en in welke regio de respondenten werkzaam zijn. De bedoeling is om de respondenten ook in te delen op hun vakgebied. In de theorie zouden de werknemers in te delen zijn in twee categorieën, te weten: 'Food & Agri' en 'Bouw, Retail & ICT'. In de praktijk blijkt deze indeling niet zo eenvoudig te zijn. Zo blijkt de scheiding niet zo zwart en wit te zijn. Veel respondenten zweven tussen deze indeling in of zijn in beide gebieden werkzaam. Daarnaast is zelfs een respondent werkzaam voor vermogende particulieren. Om deze reden is ervoor gekozen om de sector niet verder mee te nemen in het onderzoek.

10 november 2017: Na het opslaan van de onderzoeksresultaten is er onderzoek gedaan en nagedacht over de indeling van het hoofdstuk. Het grote voordeel van de online enquête is dat er gefilterd kan worden op de antwoorden. Zo kan er simpelweg gefilterd worden op alle antwoorden van slechts de juridisch adviseurs of alleen de respondenten werkzaam in regio noord.

Helaas is het niet mogelijk om alle informatie te verwerken in de scriptie, dus hier zullen keuzes in gemaakt moeten worden. Er is gekozen om slechts te filteren op de functie en de regio. De sector viel al af door de bovengenoemde reden. Het is interessant om te kijken of

een bepaalde functie een bepaald rechtsfiguur prefereert boven het andere. Daarnaast kan dan ook gekeken worden de verschillen in kennis over de verschillende rechtsfiguren, alsmede de motieven voor de scheiding.

Daarnaast is de keuze gemaakt om te kijken naar de regio. Het is interessant om te kijken of er in verschillende regio's om bepaalde motiveringen anders geadviseerd wordt omtrent het onderwerp. Daarnaast kan het ook een verschil in bekendheid van bepaalde aspecten opleveren.

13 november 2017: Heden is er gesproken met de stagementor. Eerder is aangegeven dat de individuele resultaten waren opgeslagen en zouden worden toegevoegd als bijlage. Het zou dan gaan om maar liefst 210 pagina's. De vraag die rijst is dan ook wat de individuele resultaten toevoegen als bijlage. De conclusie is dat deze vrij weinig toevoegen, het doel is om inzicht te geven over de wijze van advisering over het geheel en niet van iedere werknemer individueel. Hierop is besloten om niet de individuele uitslagen toe te voegen als bijlage, maar de resultaten per functie en regio. Dit wordt namelijk ook behandeld in de scriptie zelf en voegt daardoor ook als bijlage iets toe. De individuele resultaten blijven wel bewaard mocht het bedrijf ook verder onderzoek willen doen of andere conclusies willen trekken.

14 november: 2017: Nu de mate van bekendheid van de rechtsfiguren verwerkt zijn in de scriptie is het de bedoeling om de wijze van advisering in kaart te brengen. Onder de wat-vraag wordt verstaan: 'Welk rechtsfiguur is gebruikt om de zeggenschap te scheiden van het economische belang'? Daarnaast wordt van belang geacht of er overlegd plaatsvindt met een collega uit een ander vakgebied. Dit is nu zeker van belang gezien de grote verschillen in de mate van bekendheid. Daarna wordt ingegaan op waarom de zeggenschap wordt gescheiden van het economische belang. Welke motieven geeft de 'praktijk' bij ieder rechtsfiguur. Ook in deze paragraaf zal, daar waar nodig is, een onderverdeling gemaakt worden tussen de functies en regio's. Deze keuze is gemaakt om achteraf te kijken of de mate van bekendheid invloed heeft op de wijze van advisering per functie en per regio.

Er is gedacht om ook de soort bv te verwerken in de scriptie. In de enquête is gevraagd naar de soort bv (groot, midden en klein) en of het een besloten familievennootschap betrof. Maar dit heeft weinig tot geen toegevoegd waarde aan de beantwoording van de centrale vraag. Er is nu de keuze gemaakt om te kijken naar de kennis en het motief. De vragen worden wel opgenomen in de bijlage en dienen als extra informatie over het onderwerp, maar worden niet behandeld in de scriptie zelf. De centrale vraag gaat namelijk in over de bv als algemeen, ongeacht de grote.

15 november 2017: Er is gekeken naar de volgende omstandigheden: functie, regio en mate van bekendheid. Uit de resultaten blijkt dat er niet afwijkend wordt geadviseerd per functie of regio. Slechts dat het onderwerp in de ene regio wat meer voorkomt dan de andere. Dit is opvallend, maar draagt niet bij aan de beantwoording van de centrale vraag. Daarnaast is de mate van bekendheid uitvoerig geanalyseerd. Zo is er het onderscheid gemaakt per functie en per regio. Uit de analyse blijkt dat dit geen omstandigheid is die bijdraagt aan de keuze voor een bepaald rechtsfiguur. Zo bezitten de adviseurs voldoende kennis over het rechtsfiguur om hierover te kunnen adviseren.

Daarnaast is er nog gekeken naar de antwoorden of er overlegd plaatsvindt tussen verschillende vakgebieden. Hieruit blijkt dat de fiscalisten meer overleg voeren dan de juristen. Maar dit verschil is zo gering dat dit geen omstandigheid die bepalend is voor de keuze. Hierom is besloten om slechts de resultaten van alle respondenten op te nemen in de

bijlagen. De analyse over de mate van bekendheid is als extra informatie toegevoegd in de bijlage.

20 november 2017: Nu is vast komen te staan dat de functie, regio, mate van bekendheid en het soort bedrijf geen invloed hebben op de keuze voor een bepaald rechtsfiguur is er verder gekeken. Er is gekeken naar de motieven voor certificering en stemrechtloze aandelen in combinatie met de voor- en nadelen. Uit de analyse blijkt dat bij de bedrijfscontinuïteit voornamelijk voor certificering wordt gekozen. Bij bedrijfsopvolging en een werknemersparticipatieplan voornamelijk stemrechtloze aandelen. De bedoeling is nu om aan te tonen waar het verschil nu zit. Waarom wordt bij de bedrijfscontinuïteit gekozen voor certificering, terwijl bij de bedrijfsopvolging en een werknemersparticipatieplan juist het andere rechtsfiguur prevaleert.

21 november 2017: Uit de analyse blijkt dat een omstandigheid is die bepalend is voor de keuze, namelijk: 'het motief'. Er blijken drie hoofdmotieven te zijn:

- de bedrijfscontinuïteit;
- de bedrijfsopvolging;
- een werknemersparticipatieplan.

Uit verder onderzoek blijkt dat er een kantelpunt is door de afweging van de voor- en nadelen van beide rechtsfiguren. In het bijzonder de kosten als nadeel bij certificering en het behoudt van het vergaderrecht bij stemrechtloze aandelen.

Er kan gedacht worden bij een bedrijfscontinuïteit, waarbij de DGA zijn positie in de algemene vergadering zo sterk mogelijk wil houden, het vergaderrecht bij zichzelf wilt houden. De DGA hoeft zich dan ook niet aan de dwingende bepalingen van Boek 2 BW te houden, met als voorbeeld het oproepen van alle aandeelhouders. Hij kan dan eenvoudig buiten de vergadering om besluiten nemen. In deze situatie is het denkbaar dat de DGA de kosten voor lief neemt.

In het geval van een bedrijfsopvolging zal de opvolger al werkzaam zijn binnen het bedrijf en actief bezig zijn met zijn opvolging. In deze situatie is het denkbaar dat de opvolger er baat bij heeft om ook te leren wat er dient te gebeuren op de algemene vergadering en heeft de DGA baat bij zijn zeggenschap. In deze situatie is het tevens denkbaar dat de DGA geen extra kosten wil maken om het vergaderrecht van zijn opvolger te ontfemen. Het behoudt van vergaderrecht prevaleert dan boven de "duurdere" certificaten.

In het laatste geval gaat het om een werknemersparticipatieplan. Bij een dergelijk plan worden werknemers extra beloond voor hun productiviteit of om ze binnen het bedrijf te houden. In deze situatie zouden de kosten ondergeschikt zijn, waardoor de stemrechtloze aandelen prevaleren boven de "duurdere" certificaten.

24 november 2017: Heden zijn de resultaten uit de analyse verwerkt in het desbetreffende hoofdstuk. Er is ervoor gekozen om eerst uit te leggen wie de respondenten zijn en waar zij werkzaam zijn. Aangezien uit de analyse blijkt dat dit geen omstandigheid is voor de keuze, is deze uitleg summier. Wel is er voor gekozen om de analyse over de mate van bekendheid op te nemen in de bijlage. Aangezien dit ook een goed beeld geeft over de wijze van advisering binnen Flynn in de verschillende regio's.

Bijlage 3: Concept vragenlijst

1. Gegevens werknemer
 - Functie?
 - Standplaats?
2. Bekendheid over het onderwerp
 - Bent u bekend met certificering van aandelen?
 - Bent u bekend met stem- en winstrechtloze aandelen? (flexibele aandelen)
 - Heeft u een goed beeld van de verschillen en overeenkomsten tussen beide rechtsfiguren?
3. Advisering
 - Bij hoeveel bv's speelt dit onderwerp een rol?
 - Hoe vaak vroeg de ondernemer hierom advies?
 - Hoe vaak gaf u het advies?
 - Welk rechtsfiguur adviseert u? En waarom?
 - Om welk rechtsfiguur vraagt de ondernemer?
 - Heeft u ooit een combinatie geadviseerd? (een stemrechtloos aandeel certificeren)
 - Ziet u deze combinatie als een mogelijkheid?
4. Afronding
 - Wat vindt u het grootste voordeel van certificering?
 - Wat vindt u het grootste nadeel van certificering?
 - Wat vindt u het grootste voordeel van flexibele aandelen?
 - Wat vindt u het grootste nadeel van flexibele aandelen?

Bijlage 4: Enquête

De scheiding van de zeggenschap en het financiële belang van aandelen binnen de flex-bv.

Pagina 1

In het kader van mijn afstuderen doe ik een onderzoek naar de rechtsfiguren certificering van aandelen en flexibele aandelen (stemrechtloze en winstrechtloze aandelen). Het is sinds 1 oktober 2012 voor de bv om stemrechtloze aandelen uit te geven. Deze enquête is bedoeld om te onderzoeken wat er in de praktijk met deze mogelijkheid is gedaan. Is er een opkomst van flexibele aandelen of kiest de praktijk voor het vertrouwde rechtsfiguur van certificering van aandelen. De enquête bestaat uit een aantal vragen die ingaan op het onderwerp en wat er de afgelopen vijf jaar in de praktijk is geadviseerd op dit onderwerp. De enquête bestaat uit een aantal gesloten en open vragen en zal ongeveer vijf tot tien minuten in beslag nemen.

Algemene gegevens werknemer

Wat is uw functie binnen Flynth?

- ☐ Juridisch adviseur
- ☐ Fiscaal adviseur
- ☐ Accountant
- ☐ Anders namelijk:

In welk regio bent u werkzaam?

- ☐ Noord
- ☐ Oost
- ☐ West
- ☐ Midden
- ☐ Zuid

In welke sector bent u werkzaam?

- ☐ Food en Agri
- ☐ Bouw, Retail en ICT
- ☐ Anders namelijk:

Mate van bekendheid van beide rechtsfiguren

In welke mate bent u bekend met het civielrechtelijke aspecten van certificeren van aandelen?

	--	-	+	++
Royeerbaarheid certificaten	☐	☐	☐	☐
Rechtsverhoudingen tussen de verschillende partijen	☐	☐	☐	☐
Inhoud administratievoorwaarden	☐	☐	☐	☐
Regels omtrent het vergaderrecht certificaathouder	☐	☐	☐	☐
Overgangsrecht voor certificaten voor 1 oktober 2012 uitgegeven	☐	☐	☐	☐

In welke mate bent u bekend met de fiscale aspecten van certificering?

	--	-	++	+	++
Gevolgen voor de Wet IB 2001	☐	☐	☐	☐	☐
Gevolgen voor de BOR van de Successiewet	☐	☐	☐	☐	☐

In welke mate bent u bekend met de civielrechtelijke aspecten van winst- en stemrechtloze aandelen?

	--	-	++	+	++
De wijze van uitgifte van deze aandelen	☐	☐	☐	☐	☐
De aandeelhoudersrechten van stemrechtloze aandeelhouders	☐	☐	☐	☐	☐

In welke mate bent u bekend met de fiscale aspecten van winst- en stemrechtloze aandelen?

	--	-	++	+	++
Gevolgen voor de Wet IB 2001	☐	☐	☐	☐	☐
Gevolgen voor de BOR van de Successiewet	☐	☐	☐	☐	☐

Heeft u een goed beeld over de overeenkomsten en verschillen van beide rechtsfiguren met betrekking op de onderstaande onderwerpen?

	--	-	++	+	++
De wettelijke regeling	☐	☐	☐	☐	☐
Fiscale duidelijkheid	☐	☐	☐	☐	☐
Kosten	☐	☐	☐	☐	☐
Beschermingsconstructie	☐	☐	☐	☐	☐
Geschillenregeling	☐	☐	☐	☐	☐
Verwatering van stemrecht	☐	☐	☐	☐	☐

Advisering

Bij hoeveel flex-bv's heeft dit onderwerp de afgelopen vijf jaar gespeeld waarin u een rol heeft gespeeld?

Als het antwoord op deze vraag negatief luidt, dan graag 0 invoeren.

Welk rechtsfiguur gebruikt de desbetreffende flex-bv om de zeggenschap te scheiden van het financiële belang?

Mocht een antwoord niet van belang zijn, dan gelieve hier 0 in te voeren.

Certificering van aandelen

Stemrechtloze aandelen

Heeft u in het kader van advisering over dit onderwerp overlegt met een collega uit een ander vakgebied, zo ja met wie?

- ☐ Jurist
- ☐ Fiscalist
- ☐ Accountant
- ☐ Niet van toepassing
- ☐ Anders namelijk:

Welke soort bv heeft de zeggenschap van een aandeel gescheiden van het recht op winstuitkeringen?

Gelieve aan te geven hoeveel bedrijven per soort dit onderwerp een rol heeft gespeeld de afgelopen vijf jaar. Is een bedrijf niet van toepassing dan graag 0 invoeren.

Middelgroot (< 250 werknemers)	
Klein (< 50 werknemers)	
Micro (< 10 werknemers)	

Bij hoeveel bv's betrof het een besloten familievennootschap?

Familiebedrijf waarbij certificaten van aandelen of flexibele aandelen werden uitgegeven aan alleen familieleden tot en met de derde graad. Mocht deze vraag niet van toepassing zijn dan graag een 0 invoeren.

Hoe vaak vroeg de ondernemer van de flex-bv hierom advies?

Hoe vaak adviseerde u de ondernemer van de flex-bv over deze mogelijkheid?

Wat is het voornaamste motief voor certificering van aandelen? *

- ☐ Continuïteitsgarantie (Denk hierbij aan dat familieruzies geen invloed hebben op de bedrijfsvoering)
- ☐ Bedrijfsopvolging realiseren
- ☐ Werkenemersparticipatieplan
- ☐ Anders namelijk:

Wat is het voornaamste motief voor de uitgifte van stemrechtloze aandelen? *

- ☐ Continuïteitsgarantie
- ☐ Bedrijfsopvolging
- ☐ Werknemersparticipatieplan
- ☐ Anders namelijk:

Heeft een bepaald rechtsfiguur uw voorkeur? Zo ja, welke?

- ☐ Nee
- ☐ Certificering van aandelen
- ☐ Stemrechtloze aandelen

Mocht u een voorkeur hebben. Waarom geniet een van beide rechtsfiguren uw voorkeur?

Heeft u de indruk dat de ondernemer van een bv bekend is met beide rechtsfiguren?

- ☐ ja
- ☐ nee

Heeft u ooit een ondernemer geadviseerd om stemrechtloze aandelen te certificeren?

- ☐ ja
- ☐ nee

Ziet u certificeren van stemrechtloze aandelen als een mogelijkheid die u zou adviseren?

- ☐ ja
- ☐ nee

Heeft u bij een bv die certificaten voor 1 oktober 2012 zijn uitgegeven de statuten laten aanpassen om het vergaderrecht van de certificaathouders te ontfeggen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Niet van toepassing

Algemene vragen

Heeft u het gevoel dat de winst- en stemrechtloze aandelen de certificering heeft vervangen?

- ☐ ja
- ☐ nee

Wat vindt u het grootste voordeel van certificering?

- ☐ Ontzeggen van het vergaderrecht
- ☐ Geen invloed op besluitvorming buiten de algemene vergadering
- ☐ Er kan gebruik gemaakt worden van de gunstige doorschuifregeling bij vererving of opvolging
- ☐ Anders namelijk:

Wat vindt u het grootste nadeel van certificering?

- ☐ Stemrecht bij (het bestuur van) de STAK
- ☐ Kosten
- ☐ Onbekendheid van certificering in het buitenland
- ☐ Niet interessant voor investeerders vanwege de beperkte inspraak
- ☐ Anders namelijk:

Wat vindt u het grootste voordeel van stemrechtloze aandelen?

- ☐ Het dwingendrechtelijk karakter van Boek 2 BW
- ☐ Het stemrecht verdwijnt en wordt niet 'verstopt'
- ☐ Kosten
- ☐ Bekendheid van het rechtsfiguur in het buitenland
- ☐ Anders namelijk:

Wat vindt u het grootste nadeel van stemrechtloze aandelen?

- ☐ De aandeelhouder behoudt het vergaderrecht
- ☐ De aandeelhouder moet vooral instemmen bij besluitvorming buiten vergadering
- ☐ Goedkeuringsrecht bij besluiten die afbreuk doen aan hun rechten als aandeelhouder
- ☐ De mogelijkheid om een besluit te laten vernietigen door de rechter
- ☐ Anders namelijk:

» Redirection to final page of Enquêtes Maken

Bijlage 5: Onderzoeksresultaten enquête

De scheiding van de zeggenschap en het financiële belang van aandelen binnen de flex-bv.

1. Wat is uw functie binnen Flynth?

Aantal deelnemers: 21

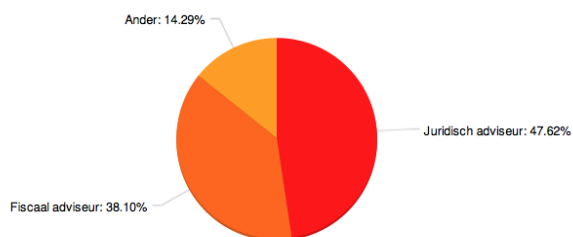
10 (47.6%): Juridisch adviseur

8 (38.1%): Fiscaal adviseur

3 (14.3%): Ander

Antwoord(en) van het extra veld:

- Medewerker Belastingadvies
- Fiscaal adviseur en medewerker bureau vaktechniek fiscaal
- bedrijfsadviseur

2. In welk regio bent u werkzaam?

Aantal deelnemers: 21

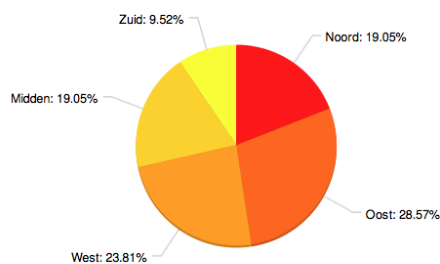
4 (19.0%): Noord

6 (28.6%): Oost

5 (23.8%): West

4 (19.0%): Midden

2 (9.5%): Zuid

3. In welke sector bent u werkzaam?

Aantal deelnemers: 21

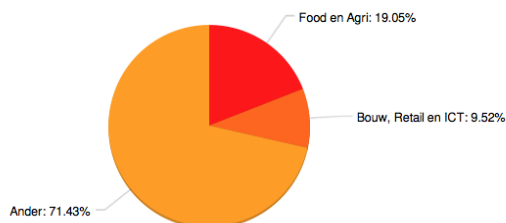
4 (19.0%): Food en Agri

2 (9.5%): Bouw, Retail en ICT

15 (71.4%): Ander

Antwoord(en) van het extra veld:

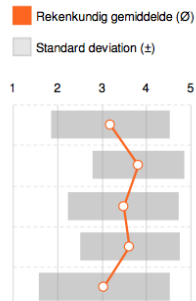
- Tuinbouw
- alles
- geen/algemeen
- Mkb/agrarisch algemeen
- ICT en algemeen
- geen
- geen enkele specifieke sector
- algemeen
- beiden
- algemeen
- foodretail, vermogende particulieren
- Algemeen fiscaal adviseur
- MKB
- geen
- algemeen / all round

4. In welke mate bent u bekend met het civielrechtelijke aspecten van certificeren van aandelen?

Aantal deelnemers: 21

	-- (1)		- (2)		++ (3)		+ (4)		++ (5)			
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Ø	±
Royeerbaarheid certificaten	1x	4,76	8x	38,10	3x	14,29	4x	19,05	5x	23,81	3,19	1,33
Rechtsverhoudingen tussen...	-	-	3x	14,29	4x	19,05	8x	38,10	6x	28,57	3,81	1,03
Inhoud administratievoorwa...	-	-	7x	33,33	3x	14,29	5x	23,81	6x	28,57	3,48	1,25
Regels omtrent het vergad...	-	-	4x	19,05	6x	28,57	5x	23,81	6x	28,57	3,62	1,12
Overgangsrecht voor certif...	3x	14,29	7x	33,33	2x	9,52	4x	19,05	5x	23,81	3,05	1,47

5. In welke mate bent u bekend met de fiscale aspecten van certificering?

Aantal deelnemers: 21

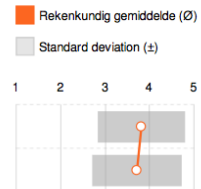
	-- (1)		- (2)		-+ (3)		+ (4)		++ (5)			
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Ø	±
Gevolgen voor de Wet IB 20...	4x	19,05	3x	14,29	3x	14,29	4x	19,05	7x	33,33	3,33	1,56
Gevolgen voor de BOR van d..	2x	9,52	3x	14,29	6x	28,57	4x	19,05	6x	28,57	3,43	1,33

6. In welke mate bent u bekend met de civielrechtelijke aspecten van winst- en stemrechtloze aandelen?

Aantal deelnemers: 21

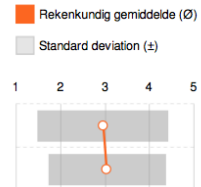
	-- (1)		- (2)		-+ (3)		+ (4)		++ (5)			
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Ø	±
De wijze van uitgifte van dez..	-	-	2x	9,52	6x	28,57	7x	33,33	6x	28,57	3,81	0,98
De aandeelhoudersrechten v...	-	-	2x	9,52	8x	38,10	5x	23,81	6x	28,57	3,71	1,01

7. In welke mate bent u bekend met de fiscale aspecten van winst- en stemrechtloze aandelen?

Aantal deelnemers: 21

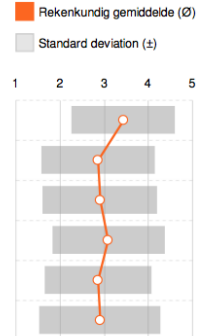
	-- (1)		- (2)		-+ (3)		+ (4)		++ (5)			
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Ø	±
Gevolgen voor de Wet IB 20...	4x	19,05	6x	28,57	2x	9,52	5x	23,81	4x	19,05	2,95	1,47
Gevolgen voor de BOR van d..	2x	9,52	7x	33,33	4x	19,05	4x	19,05	4x	19,05	3,05	1,32

8. Heeft u een goed beeld over de overeenkomsten en verschillen van beide rechtsfiguren met betrekking op de onderstaande onderwerpen?

Aantal deelnemers: 21

	-- (1)		- (2)		+ (3)		+ (4)		++ (5)								
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Ø	±	1	2	3	4	5
De wettelijke regeling	1x	4,76	4x	19,05	5x	23,81	7x	33,33	4x	19,05	3,43	1,16					
Fiscale duidelijkheid	3x	14,29	6x	28,57	6x	28,57	3x	14,29	3x	14,29	2,86	1,28					
Kosten	3x	14,29	6x	28,57	5x	23,81	4x	19,05	3x	14,29	2,90	1,30					
Beschermingsconstructie	2x	9,52	6x	28,57	4x	19,05	6x	28,57	3x	14,29	3,10	1,26					
Geschillenregeling	2x	9,52	8x	38,10	4x	19,05	5x	23,81	2x	9,52	2,86	1,20					
Verwatering van stemrecht	4x	19,05	5x	23,81	4x	19,05	5x	23,81	3x	14,29	2,90	1,37					

9. Bij hoeveel flex-bv's heeft dit onderwerp de afgelopen vijf jaar gespeeld waarin u een rol heeft gespeeld?

Aantal deelnemers: 21

- 0
- 0
- 0
- 0
- 20
- 0
- 0
- 5
- 2
- 0
- 0
- 2
- 0
- 10
- 4
- 2
- 10
- 0
- 0
- 0
- 5

10. Welk rechtsfiguur gebruikt de desbetreffende flex-bv om de zeggenschap te scheiden van het financiële belang?

Aantal deelnemers: 21

	1. kolom	
	Σ	$\emptyset$
Certificering van aandelen	36,00	1,71
Stemrechtloze aandelen	24,00	1,14

11. Heeft u in het kader van advisering over dit onderwerp overlegt met een collega uit een ander vakgebied, zo ja met wie?

Aantal deelnemers: 21

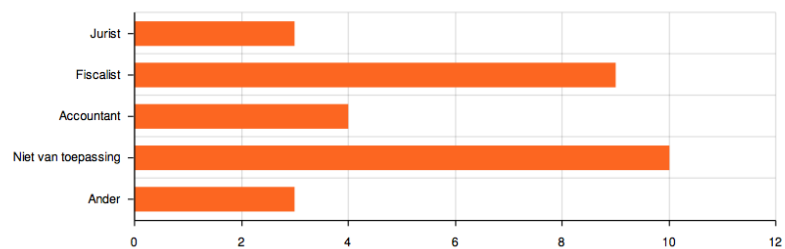
3 (14.3%): Jurist

9 (42.9%): Fiscalist

4 (19.0%): Accountant

10 (47.6%): Niet van toepassing

3 (14.3%): Ander

Antwoord(en) van het extra veld:

- externe notaris
- Notaris
- notaris

12. Welke soort bv heeft de zeggenschap van een aandeel gescheiden van het recht op winstuitkeringen?

Aantal deelnemers: 21

	1. kolom
Middelgroot (< 250 werknemers)	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 4
	- 0
	- 0
	- 0
Klein (< 50 werknemers)	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 15
	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 2
	- 0
	- 5
	- 2
	- 4
	- 0
	- 0
	- 0
	- 1
Micro (< 10 werknemers)	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 5
	- 0
	- 0
	- 0
	- 2
	- 0
	- 0
	- 0
	- 0
	- 5
	- 6
	- 0
	- 0
	- 0
	- 4

13. Bij hoeveel bv's betrof het een besloten familievennootschap?

Aantal deelnemers: 21

- 0
- 0
- 0
- 0
- 5
- 0
- 0
- 4
- 2
- 0
- 0
- 2
- 0
- 4
- 4
- 2
- 10
- 0
- 0
- 0
- 5

14. Hoe vaak vroeg de ondernemer van de flex-bv hierom advies?

Aantal deelnemers: 21

- 0
- 0
- 0
- 0
- 30
- 1
- 0
- 3
- 0
- 0
- 0
- 2
- 0
- 10
- 4
- 2
- 2
- 0
- 0
- 1
- 0

15. Hoe vaak adviseerde u de ondernemer van de flex-bv over deze mogelijkheid?

Aantal deelnemers: 21

- 0
- 0
- 0
- 0
- 40
- 1
- 0
- 8
- 0
- 0
- 0
- 2
- 0
- 10
- 4
- 2
- 8
- 0
- 0
- 1
- 0

16. Wat is het voornaamste motief voor certificering van aandelen? *

Aantal deelnemers: 21

12 (57.1%):

Continuïteitsgarantie (Denk hierbij aan dat familieruzies geen invloed hebben op de bedrijfsvoering)

5 (23.8%): Bedrijfsopvolging realiseren

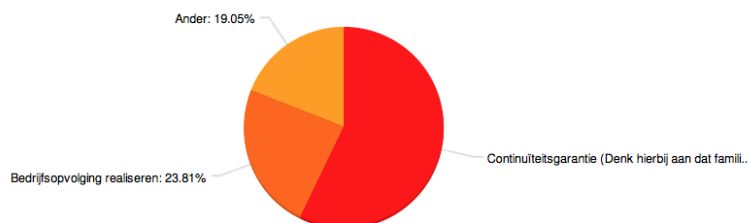
- (0.0%):

Werkenemersparticipatieplan

4 (19.0%): Ander

Antwoord(en) van het extra veld:

- -
- 0
- continuïteit en bedrijfsopvolging
- continuïteit + werknemersparticipatie

17. Wat is het voornaamste motief voor de uitgifte van stemrechtloze aandelen? *

Aantal deelnemers: 21

7 (33.3%):

Continuïteitsgarantie

6 (28.6%): Bedrijfsopvolging

5 (23.8%):

Werknemersparticipatieplan

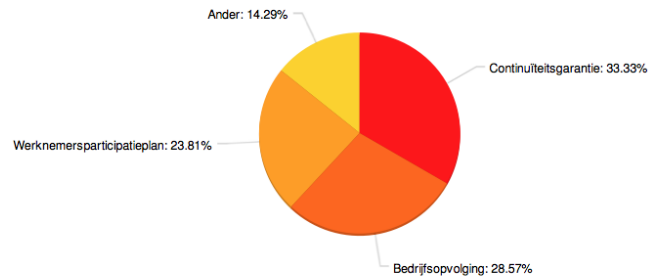
3 (14.3%): Ander

Antwoord(en) van het extra veld:

- -

- weet niet

- n.v.t.

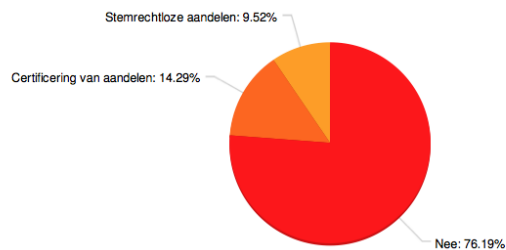
18. Heeft een bepaald rechtsfiguur uw voorkeur? Zo ja, welke?

Aantal deelnemers: 21

16 (76.2%): Nee

3 (14.3%): Certificering van aandelen

2 (9.5%): Stemrechtloze aandelen

19. Mocht u een voorkeur hebben. Waarom geniet een van beide rechtsfiguren uw voorkeur?

Aantal deelnemers: 2

- O.a. de mogelijkheid geen vergaderrechten aan certificaten te koppelen (meer in het algemeen: meer vrijheid om de structuur in te richten)

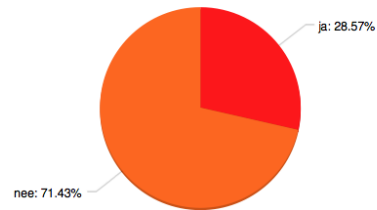
- Eenvoud en bekendheid van de regeling. Ook de fiscale gevolgen daarvan zijn goed duidelijk en dat kan van de stemrechtloze aandelen zeker nog niet gezegd worden.

20. Heeft u de indruk dat de ondernemer van een bv bekend is met beide rechtsfiguren?

Aantal deelnemers: 21

6 (28.6%): ja

15 (71.4%): nee

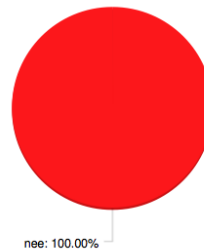

21. Heeft u ooit een ondernemer geadviseerd om stemrechtloze aandelen te certificeren?

Aantal deelnemers: 21

- (0.0%): ja

21 (100.0%): nee

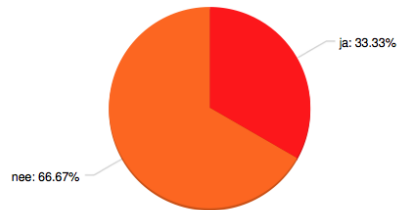

22. Ziet u certificeren van stemrechtloze aandelen als een mogelijkheid die u zou adviseren?

Aantal deelnemers: 21

7 (33.3%): ja

14 (66.7%): nee

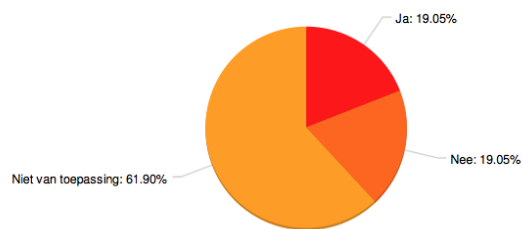
23. Heeft u bij een bv die certificaten voor 1 oktober 2012 zijn uitgegeven de statuten laten aanpassen om het vergaderrecht van de certificaathouders te ontzeggen?

Aantal deelnemers: 21

4 (19.0%): Ja

4 (19.0%): Nee

13 (61.9%): Niet van toepassing

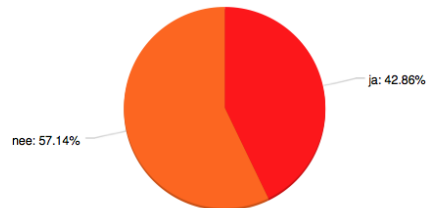

24. Heeft u het gevoel dat de winst- en stemrechtloze aandelen de certificering heeft vervangen?

Aantal deelnemers: 21

9 (42.9%): ja

12 (57.1%): nee

25. Wat vindt u het grootste voordeel van certificering?

Aantal deelnemers: 21

10 (47.6%): Ontzeggen van het vergaderrecht

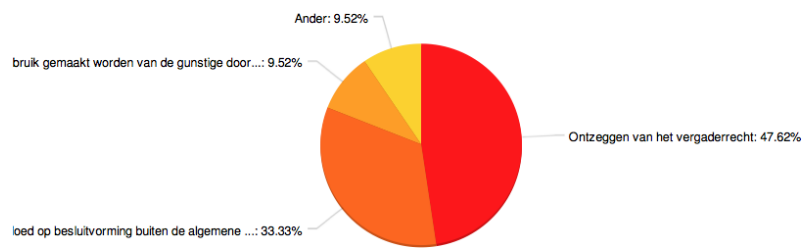
7 (33.3%): Geen invloed op besluitvorming buiten de algemene vergadering

2 (9.5%): Er kan gebruik gemaakt worden van de gunstige doorschuifregeling bij vererving of opvolging

2 (9.5%): Ander

Antwoord(en) van het extra veld:

- weet niet
- regeling is (fiscaal en juridisch) duidelijk

26. Wat vindt u het grootste nadeel van certificering?

Aantal deelnemers: 21

6 (28.6%): Stemrecht bij
(het bestuur van) de STAK

9 (42.9%): Kosten

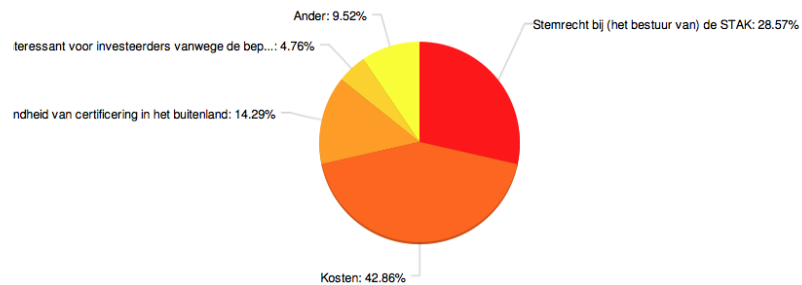
3 (14.3%): Onbekendheid
van certificering in het
buitenland

1 (4.8%): Niet interessant
voor investeerders
vanwege de beperkte
inspraak

2 (9.5%): Ander

Antwoord(en) van het extra
veld:

- weet niet
- Eigenlijk geen nadeel.

27. Wat vindt u het grootste voordeel van stemrechtloze aandelen?

Aantal deelnemers: 21

6 (28.6%): Het
dwingendrechtelijk
karakter van Boek 2 BW

8 (38.1%): Het stemrecht
verdwijnt en wordt niet
'verstopt'

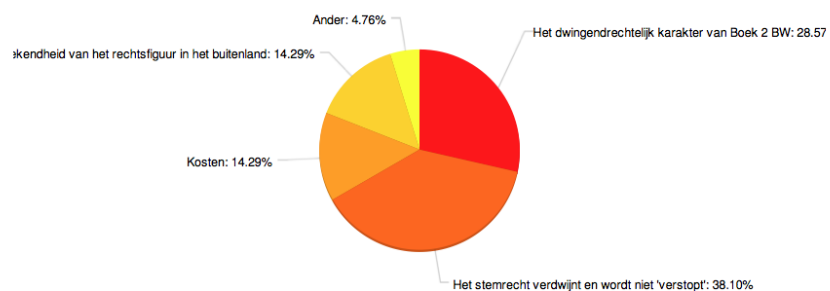
3 (14.3%): Kosten

3 (14.3%): Bekendheid van
het rechtsfiguur in het
buitenland

1 (4.8%): Ander

Antwoord(en) van het extra
veld:

- weet niet

28. Wat vindt u het grootste nadeel van stemrechtloze aandelen?

Aantal deelnemers: 21

10 (47.6%): De
aandeelhouder behoudt het
vergaderrecht

3 (14.3%): De
aandeelhouder moet vooral
instemmen bij
besluitvorming buiten
vergadering

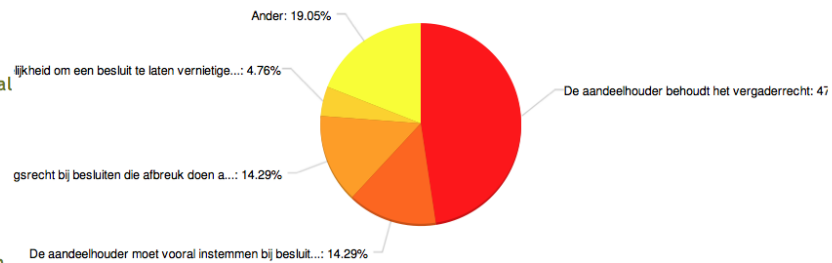
3 (14.3%):
Goedkeuringsrecht bij
besluiten die afbreuk doen
aan hun rechten als
aandeelhouder

1 (4.8%): De mogelijkheid
om een besluit te laten
vernietigen door de
rechter

4 (19.0%): Ander

Antwoord(en) van het extra
veld:

- weet niet
- Fiscale onduidelijkheid
- Nog niet geheel duidelijke
gevolgen voor de fiscaliteit
- geen mening

Bijlage 6: Analyse onderzoeksresultaten van de mate van bekendheid

De 21 respondenten hebben in de enquête aangeven in welke mate zij bekend zijn met de verschillende aspecten van certificering en flexibele aandelen. Daarnaast is de vraag voorgelegd of zij in het kader van advisering overleggen met een collega uit een ander vakgebied.

Uit onderzoek blijkt tevens dat er juridische adviseurs de enquête hebben ingevuld die niet adviseren op dit onderwerp. De resultaten van deze adviseurs zijn wel meegenomen in de berekening van het totale gemiddelde.

De respondenten konden op een schaal van 1 t/m 5 aangeven in welke mate zij bekend zijn met het betreffende aspect van het rechtsfiguur.¹ Daarnaast geeft elke tabel aan wat de gemiddelde score ($\emptyset$)² en de standaarddeviatie ($\pm$)³ van dat desbetreffende aspect is.

Mate van bekendheid met certificering van aandelen

Om de mate van bekendheid met certificering van aandelen te kunnen vaststellen is er gevraagd naar twee verschillende aspecten. Er is aan de respondenten gevraagd wat hun mate van bekendheid is met de civielrechtelijke en fiscale aspecten van certificering van aandelen. Door de resultaten van beide vragen te combineren kan er een gemiddelde score worden vastgesteld. Beide aspecten tellen even zwaar. Dit houdt in dat eerst het gemiddelde van het civielrechtelijke aspect wordt berekend. Daarna zal het gemiddelde van het fiscale aspect berekend worden. Uit beide gemiddeldes komt de algemene mate van bekendheid van het rechtsfiguur certificering van aandelen naar voren.

Om de mate van bekendheid van het civiele aspect van certificering in beeld te krijgen is er gevraagd naar een aantal aspecten (figuur 1). Zo is er gevraagd naar de aspecten:

- royeerbaarheid van de certificaten;
- de rechtsverhoudingen tussen de partijen;
- de inhoud van de administratievoorwaarden;
- de regels omtrent het vergaderrecht;
- het overgangsrecht voor certificaathouders.

Uit onderzoek blijkt de mate van bekendheid van het civiele aspect gemiddeld 3,43 te zijn.

Figuur 1 *Mate van bekendheid civiele aspect certificering van alle respondenten*

	-- (1)		- (2)		+ (3)		++ (4)		++ (5)		$\emptyset$	$\pm$
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%		
Royeerbaarheid certificaten	1x	4,76	8x	38,10	3x	14,29	4x	19,05	5x	23,81	3,19	1,33
Rechtsverhoudingen tussen d...	-	-	3x	14,29	4x	19,05	8x	38,10	6x	28,57	3,81	1,03
Inhoud administratievoorwaar...	-	-	7x	33,33	3x	14,29	5x	23,81	6x	28,57	3,48	1,25
Regels omtrent het vergaderre...	-	-	4x	19,05	6x	28,57	5x	23,81	6x	28,57	3,62	1,12
Overgangsrecht voor certificat...	3x	14,29	7x	33,33	2x	9,52	4x	19,05	5x	23,81	3,05	1,47

¹ Waarbij -- staat niet bekend met het onderwerp en ++ zeer bekend met het onderwerp.

² Respectievelijk gemiddelde in punten per regel.

³ De standaarddeviatie is een getal voor de spreiding van de getallen rondom het gemiddelde.

Naast het civiele aspect van certificering is ook naar de bekendheid van het fiscale aspect van certificering van aandelen gevraagd (figuur 2). Er is gevraagd naar de volgende aspecten:

- de gevolgen van de Wet Inkomstenbelasting;⁴
- de gevolgen voor de BOR van de Successiewet.

Uit onderzoek blijkt dat het gemiddelde van alle respondenten op 3,38 ligt.

Figuur 2 *Mate van bekendheid fiscale aspect certificering van alle respondenten*

	-- (1)		- (2)		-+ (3)		+ (4)		++ (5)			
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Ø	±
Gevolgen voor de Wet IB 2001	4x	19,05	3x	14,29	3x	14,29	4x	19,05	7x	33,33	3,33	1,56
Gevolgen voor de BOR van de..	2x	9,52	3x	14,29	6x	28,57	4x	19,05	6x	28,57	3,43	1,33

Gekeken naar beiden aspecten kan de algemene mate van bekendheid met het rechtsfiguur certificering worden vastgesteld op 3,41.

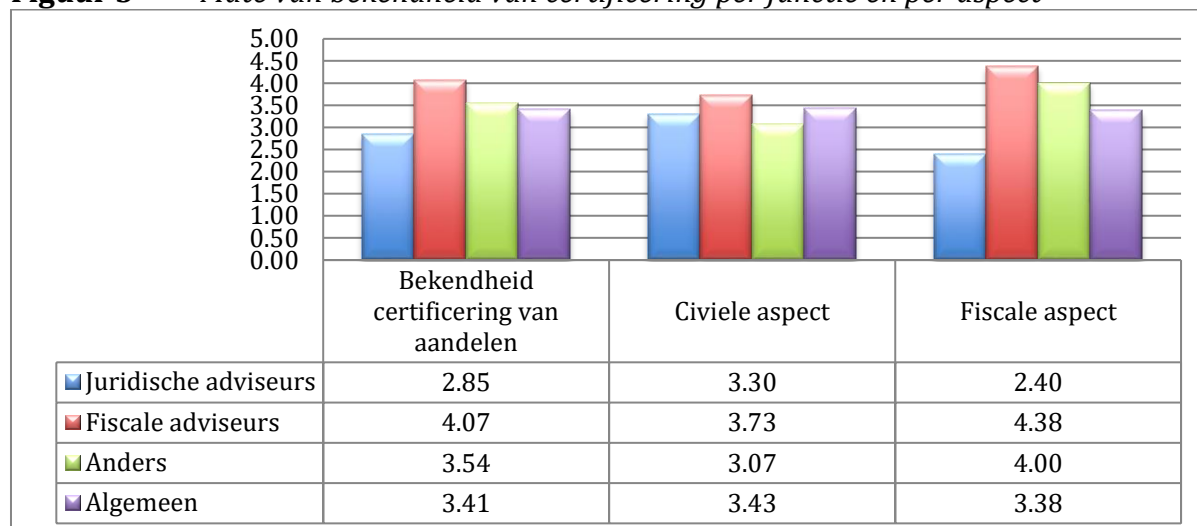
Naast de algemene bekendheid met het rechtsfiguur is er ook gekeken naar de mate van bekendheid per functie. Achtereenvolgens is er gefilterd op de functie juridische adviseurs, fiscale adviseurs en de andere functies. De scores uit de figuren 1 en 2 zijn meegenomen in figuur 3 en dienen als richtlijn om te zien hoe per functie gescoord wordt ten opzichte van de algemene score.

Uit het onderzoek blijkt dat het gemiddelde op het civiele aspect van de juridische adviseurs op 3,30 ligt. Het gemiddelde van de mate van bekendheid op het civiele aspect van certificering scoren de fiscale adviseurs een 3,73. De overige werknemers (aangegeven in figuur 3 als 'Anders') scoren op het civiele aspect een 3,07.

Uit de enquête scoren de verschillende functies op de mate van bekendheid op het fiscale aspect van certificering als volgt. Het gemiddelde van de juridische adviseurs op het fiscale aspect van certificering ligt op 1,85. Het gemiddelde van fiscale adviseurs op het fiscale aspect ligt op 4,07. De overige werknemers scoren op het fiscale aspect van certificering een 4,00.

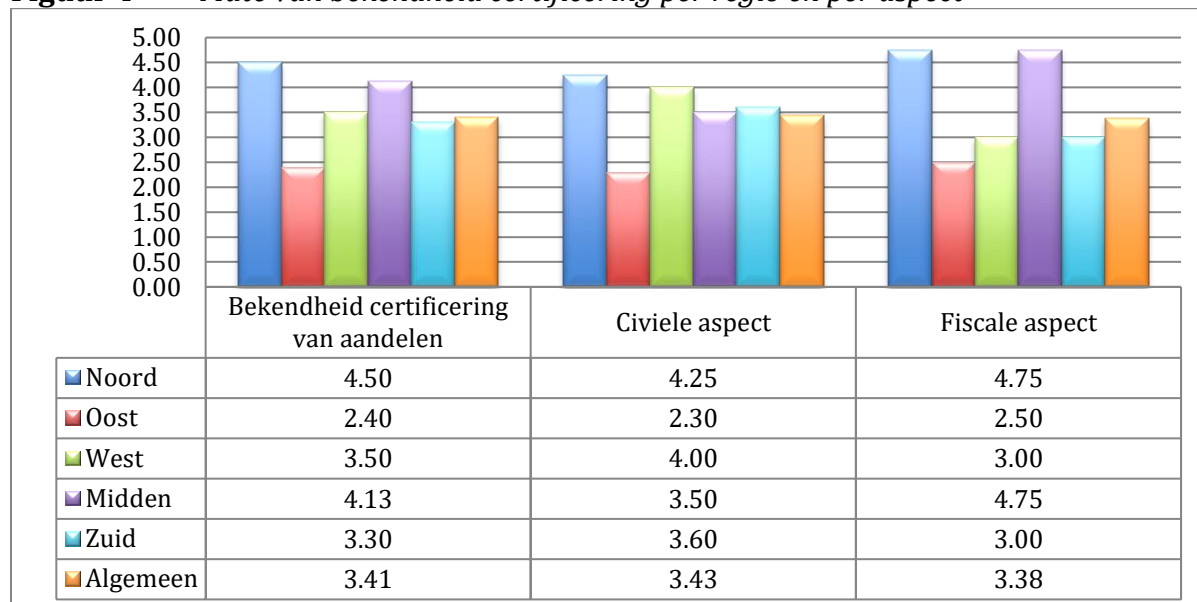
⁴ De gevolgen voor de Wet Inkomstenbelasting beperkt zich tot de gevolgen voor het AB en de doorschuiffaciliteiten bij vererving en schenking.

Figuur 3 *Mate van bekendheid van certificering per functie en per aspect*

Om het beeld omtrent de mate van bekendheid met het rechtsfiguur certificering compleet te krijgen is er gefilterd op regio. Zo is er achtereenvolgens gefilterd op de regio noord, oost, west, midden en zuid. In figuur 4 zijn de gemiddelde scores per regio opgenomen. Naast de bekendheid van certificering is de mate van bekendheid met het civiele en het fiscale aspect opgenomen in het onderstaande figuur. Daarnaast is de algemene score opgenomen, deze dient als graadmeter voor elke regio.

Figuur 4 *Mate van bekendheid certificering per regio en per aspect*

Mate van bekendheid met de flexibele aandelen

Naast de mate van bekendheid met certificering is tevens onderzocht wat de mate van bekendheid is met flexibele aandelen. Om de mate van bekendheid van flexibele aandelen in beeld te krijgen is er aan de respondenten gevraagd naar de civielrechtelijke en de fiscaalrechtelijke aspecten van flexibele aandelen. Om achter de mate van

bekendheid van de civielrechtelijke aspecten van flexibele aandelen te komen is er gevraagd naar de volgende aspecten:

- de wijze waarop flexibele aandelen worden uitgegeven;
- de aandeelhoudersrechten van houders van stemrechtloze aandelen.

Uit onderzoek blijkt de gemiddelde score van de mate van bekendheid van het civielrechtelijke aspect van flexibele aandelen 3,76 te zijn (figuur 5).

Figuur 5 *Mate van bekendheid civiele aspect flexibele aandelen van alle respondenten*

	-- (1)		- (2)		-+ (3)		+ (4)		++ (5)			
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Ø	±
De wijze van uitgifte van deze a...	-	-	2x	9,52	6x	28,57	7x	33,33	6x	28,57	3,81	0,98
De aandeelhoudersrechten van...	-	-	2x	9,52	8x	38,10	5x	23,81	6x	28,57	3,71	1,01

Naast het civiele aspect is mede aan de respondenten de vraag voorgelegd wat de mate van bekendheid is met het fiscale aspect van flexibele aandelen (figuur 6). Het fiscale aspect van flexibele aandelen bestaat uit:

- de gevolgen voor de Wet Inkomstenbelasting;⁵
- de gevolgen voor de BOR van de Successiewet.

Uit de enquête blijkt dat het gemiddelde van alle respondenten op het fiscale aspect van flexibele aandelen op 3,00 ligt.

Figuur 6 *Mate van bekendheid fiscale aspect flexibele aandelen van alle respondenten*

	-- (1)		- (2)		-+ (3)		+ (4)		++ (5)			
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Ø	±
Gevolgen voor de Wet IB 2001	4x	19,05	6x	28,57	2x	9,52	5x	23,81	4x	19,05	2,95	1,47
Gevolgen voor de BOR van de..	2x	9,52	7x	33,33	4x	19,05	4x	19,05	4x	19,05	3,05	1,32

Gekeken naar beiden aspecten kan de algemene mate van bekendheid met het rechtsfiguur flexibele aandelen worden vastgesteld op 3,38.

Naast de algemene bekendheid met het rechtsfiguur is er ook gekeken naar de mate van bekendheid per functie. Achtereenvolgend is er gefilterd op de functie juridische adviseurs, fiscale adviseurs en de andere functies. De scores uit de figuren 5.7 en 5.8 zijn meegenomen in figuur 7 en dienen als richtlijn.

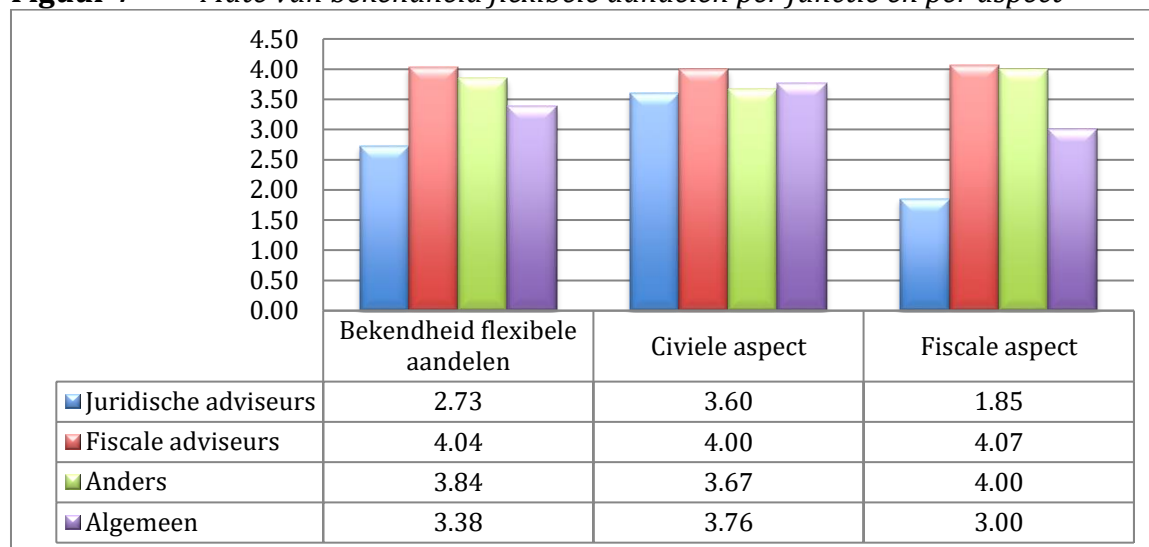
Uit het onderzoek blijkt dat het gemiddelde op het civiele aspect van de juridische adviseurs op 3,60 ligt. Het gemiddelde van de mate van bekendheid met het civiele aspect van de fiscale adviseurs ligt op 4,00. De overige werknemers (aangegeven in figuur 7 als 'Anders') scoren op het civiele aspect een 3,67.

Uit de enquête komen de volgende scores van de verschillende functies op de mate van bekendheid van flexibele aandelen naar boven. Het gemiddelde van de juridische

⁵ De gevolgen voor de Wet Inkomstenbelasting beperkt zich tot de gevolgen voor het AB en de doorschuiffaciliteiten bij vererving en schenking.

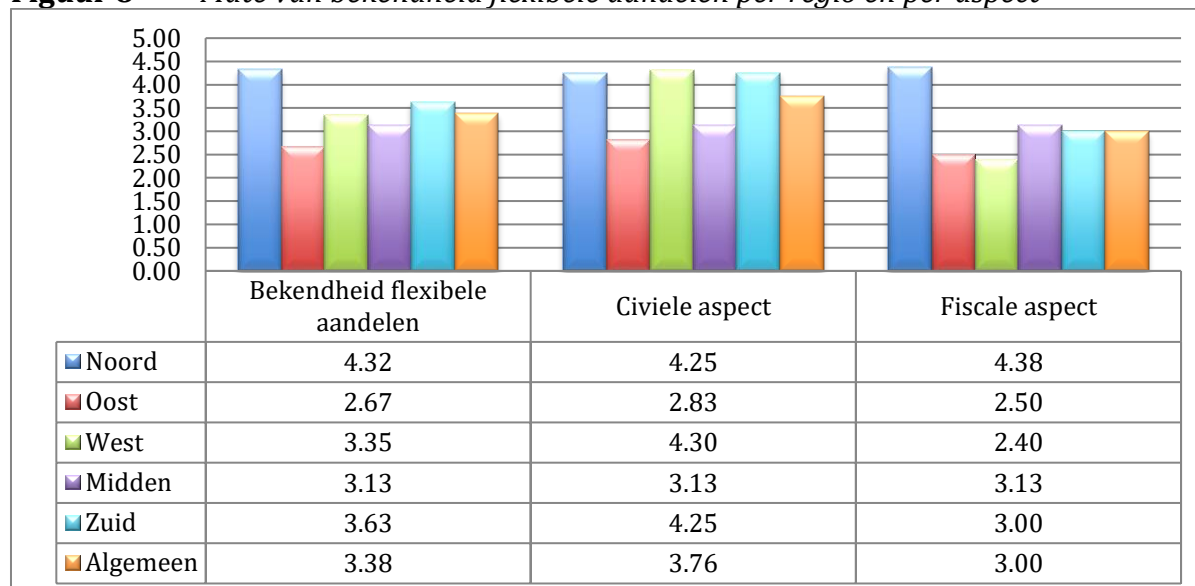
adviseurs op het fiscale aspect van flexibele aandelen ligt op 1,85. Het gemiddelde van de fiscale adviseurs ligt op 4,07. De overige werknemers scoren op het fiscale aspect een 4,00.

Figuur 7 *Mate van bekendheid flexibele aandelen per functie en per aspect*

Om het beeld omtrent de mate bekendheid met het rechtsfiguur flexibele aandelen compleet te krijgen is er gefilterd op regio. Zo is er achtereenvolgens gefilterd op de regio noord, oost, west, midden en zuid. In figuur 5.8 zijn de gemiddelde scores per regio opgenomen. Naast de bekendheid met flexibele aandelen is de mate van bekendheid met het civiele en het fiscale aspect opgenomen in het onderstaande figuur. Daarnaast is de algemene score opgenomen, deze dient wederom als graadmeter voor elke regio.

Figuur 8 *Mate van bekendheid flexibele aandelen per regio en per aspect*

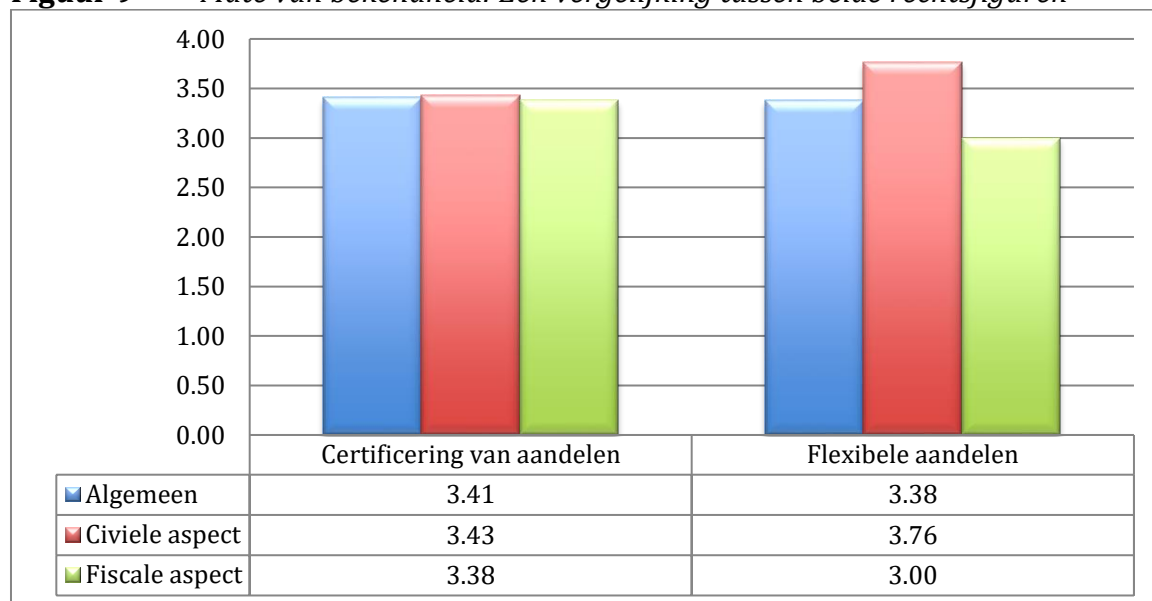

Mate van bekendheid met beide rechtsfiguren: Een vergelijking

Nu de mate van bekendheid van beide rechtsfiguren uitvoerig in beeld is gebracht kunnen de gemiddelde scores van beide rechtsfiguren naast elkaar gezet worden. In

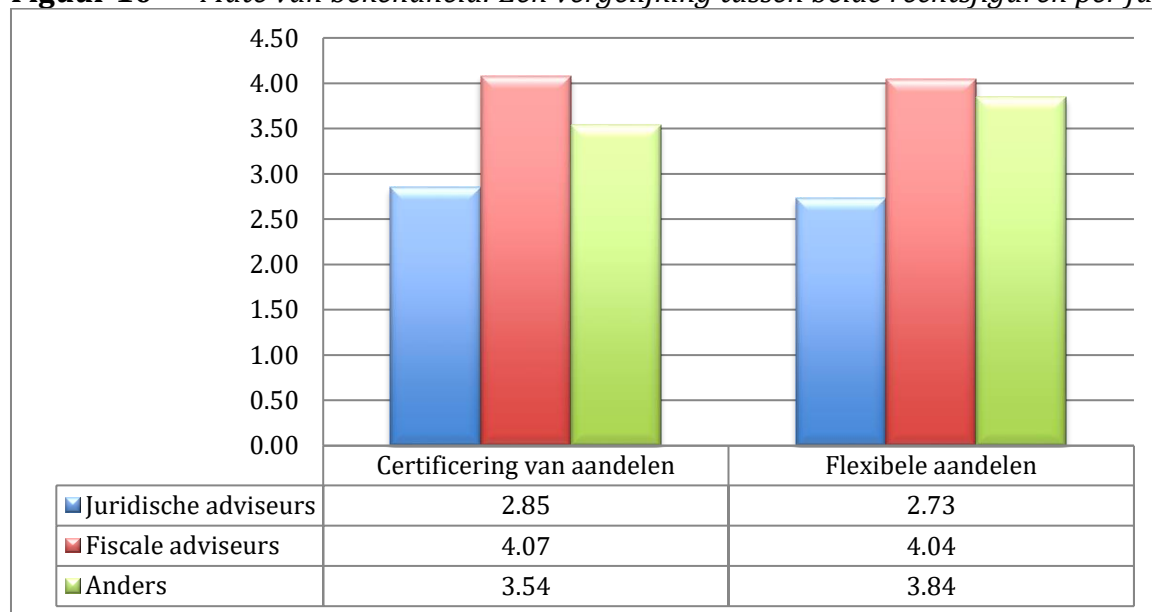
figuur 9 zijn de algemene scores van alle respondenten van beide rechtsfiguren verwerkt. Daarnaast zijn de gemiddelde scores van het civiele en het fiscale aspect verwerkt om aan te tonen hoe de algemene score tot stand is gekomen.

Figuur 9 *Mate van bekendheid: Een vergelijking tussen beide rechtsfiguren*

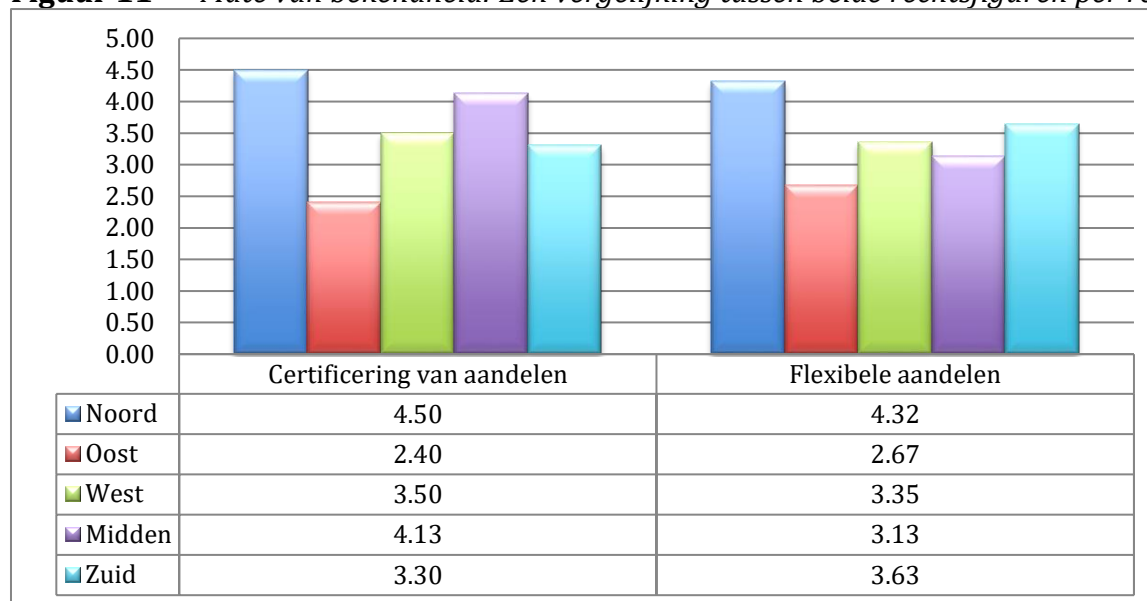
Naast de algemene vergelijking is er ook een vergelijking opgemaakt tussen de verschillende functies. In figuur 10 is aangegeven wat de mate van bekendheid is van de desbetreffende functie en het rechtsfiguur.

Figuur 10 *Mate van bekendheid: Een vergelijking tussen beide rechtsfiguren per functie*

Om de vergelijking compleet te maken is in figuur 11 de vergelijking gemaakt tussen de verschillende regio's. In dit figuur wordt weergegeven wat het verschil is tussen de mate van bekendheid tussen beide rechtsfiguren binnen de desbetreffende regio.

Figuur 11 *Mate van bekendheid: Een vergelijking tussen beide rechtsfiguren per regio*

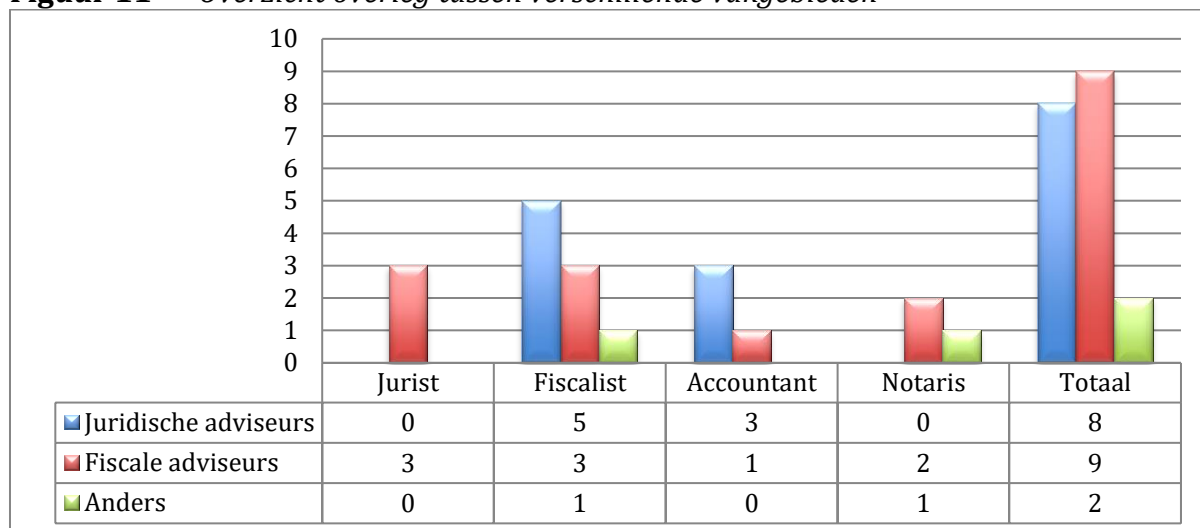
Overleg tussen vakgebieden

Gezien het verschil in mate van bekendheid tussen de verschillende functies, wat onder meer duidelijk wordt in figuur 11, is er in de enquête gevraagd of er overleg plaatsvindt tussen de vakgebieden. Nu vast is komen te staan dat bepaalde vakgebieden meer kennis over het onderwerp hebben is het relevant of deze kennis ook gebruikt wordt door het andere vakgebied dat het advies uiteindelijk uitbrengt.

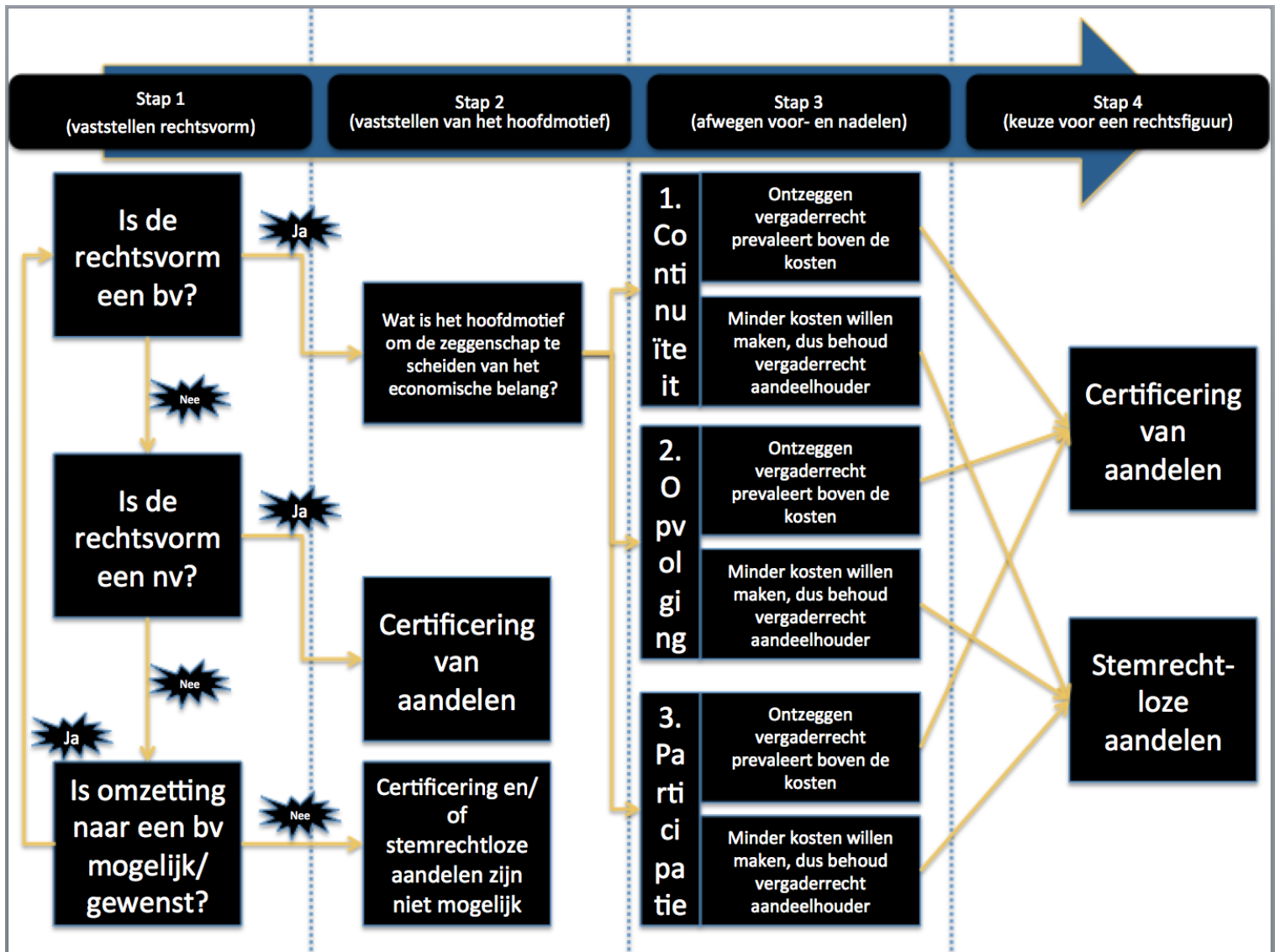
Bij de beantwoording van deze vraag konden de respondenten meerdere antwoorden aanvinken. Er is niet gevraagd hoe vaak er overleg gevoerd wordt, maar slechts of er overleg gevoerd wordt. Het is dus mogelijk dat een juridische adviseur in meerdere gevallen met een fiscalist overleg voert over het onderwerp. In figuur 5.14 wordt een overzicht gegeven.

Uit de enquête blijkt dat de zeven fiscale adviseurs vaker overleg voeren (negen keer) dan de tien juridische adviseurs (acht keer). Daarnaast voeren de juridische adviseurs het vaakst overleg met een fiscalist (vijf keer). Opvallend is dat de fiscale adviseurs tevens overleg voeren met een notaris over het onderwerp (twee keer).

Figuur 11 *Overzicht overleg tussen verschillende vakgebieden*

Bijlage 7: Beslisboom

Bijlage 8: Toelichting op de beslisboom

De beslisboom is zodanig ontwikkeld dat alle adviseurs ermee kunnen werken. Er is rekening mee gehouden om met zo min mogelijk stappen tot een rechtsfiguur te komen. De beslisboom bestaat uit vier stappen. Hieronder zal per stap een toelichting volgen. Deze beslisboom gaat slechts in op de civielrechtelijke overwegingen en houdt geen rekening met eventuele fiscale onduidelijkheid buiten de onderzochte fiscale aspecten. Deze beslisboom dient dan ook als een globale schets om tot een rechtsfiguur te komen. De wensen en overwegingen van een ondernemer prevaleren altijd boven deze beslisboom.

Stap 1:

In de eerste stap is het noodzakelijk om vast te stellen met welke rechtsvorm de adviseur te maken heeft. Er wordt dan ook linksboven begonnen met de vraag: *'Is de rechtsvorm een bv?'* Is het antwoord bevestigend, dan door naar stap 2.

Is het antwoord ontkennend, dan dient de adviseur in stap 1 verder te gaan.

De vraag die dan volgt is: *'is de rechtsvorm een nv?'* Is hier het antwoord bevestigend en een omzetting naar een bv niet gewenst is, dan is certificering de enige mogelijkheid. De nv kent de uitgifte van stemrechtloze aandelen (nog) niet.

Is het antwoord ontkennend, dus is de onderneming geen bv, noch een nv, dan dient de volgende vraag gesteld te worden: *'Is omzetting naar een bv mogelijk/gewenst?'* Is het antwoord hier bevestigend, dan kan de vraag wederom gesteld worden of de rechtsvorm een bv is en kan vervolgens door worden gegaan naar stap 2.

Is het antwoord hierop ontkennend en is omzetting niet mogelijk of niet gewenst, dan is zowel certificering van aandelen als de uitgifte van stemrechtloze aandelen niet mogelijk.

Stap 2:

In tweede stap wordt het hoofdmotief voor de scheiding vastgesteld. Dit wordt gedaan door de vraag te stellen: *'Wat is het hoofdmotief om de zeggenschap te scheiden van het economische belang?'* Op deze vraag zijn in deze beslisboom, naar aanleiding van het onderzoek, drie antwoorden opgenomen, te weten:

1. De bedrijfscontinuïteit waarborgen.
2. Een bedrijfsopvolging realiseren.
3. Een werknemersparticipatieplan.

Daarnaast is het mogelijk dat de rechtsvorm een nv is. Mocht omzetting naar een bv niet mogelijk of wenselijk zijn, dan kan in deze stap voor de nv certificering van aandelen worden geadviseerd. Tot slot kan in deze stap geadviseerd worden dat scheiding niet mogelijk is. Dit is in het geval wanneer de rechtsvorm geen bv of nv is.

Stap 3:

In de derde stap is het hoofdmotief vastgesteld en dienen de voor- en nadelen besproken te worden. In deze stap probeert de adviseur erachter te komen waarom de ondernemer de zeggenschap wil scheiden van het economisch belang. Uit onderzoek blijkt dat de afweging van voor en nadelen een bepalende omstandigheid is voor de keuze, dus is dit een belangrijke stap.

Per hoofdmotief dient de vraag gesteld te worden wat prevaleert. Prevaleert het ontzeggen van het vergaderrecht boven de kosten, dan dient men certificering te adviseren.

Is het ontzeggen van het vergaderrecht niet dusdanig belangrijk dat hiervoor extra kosten gemaakt moeten worden, dan prefereren de stemrechtloze aandelen.

Stap 4:

Ten slotte in de vierde stap wordt de keuze voor het rechtsfiguur gemaakt. Het kan dan gaan om de keuze voor certificering van aandelen of stemrechtloze aandelen.